

ALT EMPORDÀ

Periòdic nacionalista

adherit a la «Lliga Regionalista»

Redacció i Administració: Cervantes, 1, 1er, estatge de la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà»

Any I - N.º 6

Figueres, 22 de Març de 1917

Preu 5 cèntims

L'irradiació

S'ha vist en les eleccions darreres com la «Lliga Regionalista» a la vegada que afermava la seva força en els districtes on ja hi existia en organització, era entrada gloriosament en mants llocs de Catalunya en els quals encara no havia pogut dur-hi prou intensament l'excelsit de la seva obra. I no podia ésser triat cap altre moment de més fonda glòria com el de les eleccions totjust celebrades,—en les que era altificat i proclamat el fet sobirà de tot un poble,—per a donar a un partit la consagració suprema de ver representant d'un absolut sentir nacional.

I ço era l'irradiació: la voluntat popular que s'estenia arreu de Catalunya, com la sang nova i bullenta s'escampa per les artèries del cos vivificat.

Les eleccions provincials que, tal com digué en Cambó, tenien en la nostra Pàtria el caràcter de constituents, són ja celebrades, i del seu pas han deixat proclamada ben fortament la confiança del nostre poble de que sien els homes de la «Lliga Regionalista» els que en les vinentes hores ignorades i temudes que la situació del món assenyala, duguin la veu i la voluntat de Catalunya en el seu més alt organisme representatiu que li dona característiques de Nació organitzada.

I ço serà la continuació: l'obra fins avui desplegada no és una fi, sino una conseqüència.

El triomf que alcançarem fou la negació de totes les insolents paraules d'atac que durant la campanya ens foren dirigides. La victòria en el nostre districte particularment copsada, més ens va satisfer, no pel triomf de una política reclosa en uns murs localistes, sino perquè ella constituïa i determinava una fase de l'exaltació general patriòtica sentida.

En l'Empordà també hi ha arribat l'irradiació. I per les ressecades canals de les multituds hi ha passat la sava que en una primavera de realitats ha relligat la terra empordanesa a una aspiració fins avui per ella no prou intensament sentida.

L'intensificació regionalista

Creació

d'una «Joventut Nacionalista».

Les idees generoses i vibrants que d'un temps ençà prediquem intensament en la nostra ciutat i encontrada, forçosament havien de percutir dins els romàntics entusiasmes de la joventut figuerenca.

La jovenalla d'avui és el llevat de les multituds futures; i la nostra Figueres, dolça i ingènua ciutat, massa

El dia 9 del mes entrant, en el lloc i hora que oportunament seràn assenyalats, tindrà lloc en la nostra ciutat un

Grandiosos Àpet

en celebració del triomf assolit en les passades eleccions provincials pels candidats que hi presentava la **Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà**,

En Paulí Geli i Maymí

i

En Josep Salleras i Pla,

i al qual hi assistiràn els principals capdevanter del nacionalisme català.

s'era oblidada d'aquelles hores incertes que encerclen el passar dels joves dintre una vida ciutadana, gloriosa com la ciutat que tots els seus somnis i desigs els breçolava.

El viure ciutadà de Figueres és en la joventut del jorn el viure gris i mancat de ressalts de les ciutats sense ànima, i adormides dins el fatalisme de les esterilitats miserioses. I cal crear una força per a les lluites de demà:—lluites civils; lluites d'esperit; bregar en la vida íntima.

Ciutat! Nosaltres te demanem la teva joventut! Nosaltres te la demanem com a una impulsió romàntica que envers un constant ideal se'ns endurà.

Adherida a la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà», i que, com ella, defensi dins el seu cercle d'acció corresponent els sagrats ideals que la pàtria catalana ha pogut inspirarlos-hi, s'és tractada de fundar una «Joventut Nacionalista», per a una immediata actuació.

Ben aviat serà celebrat un acte públic per tal de tractar de constituir-la seguidament, la data del qual ja en serà anunciada.

Per bon camí

Entre moltes altres conseqüències que del resultat de les darreres eleccions podem deduir-ne, una conclusió terminant hi ressalta: Que l'Empordà està conforme amb l'actuació regionalista, i que vol la Mancomunitat.

Que està conforme amb l'actuació regionalista, ben eloqüentment ho va manifestar el cos electoral, puix la qüestió no estava pas plantejada en el terreny ideal i filosòfic, sino que, molt al contrari, es tractava de realitats i de fets consumats. I com sia que els regionalistes havien actuat i actuaven en la

Diputació de Girona, en la Mancomunitat i en el Parlament, l'aprovació del cos electoral, donant els seus sufragis als candidats regionalistes, va ésser un referèndum a l'actuació regionalista, una absoluta aprovació a la seva orientació i manera d'obrar.

Aiximateix, quedà demostrat que l'Empordà volia la Mancomunitat, ja que els aleshores candidats regionalistes, en nostres conferències i parlaments, advocàrem sempre per ella, i si la nostra bandera pogué trobar en el sufragi la més pura consagració, afirmada està la voluntat del nostre poble envers aquell organisme de bon govern.

I no podia ésser d'altra manera. Era impossible que els empordanesos no es donguessin compte de l'importància del moment i no veiessin la transcendència de unes eleccions que, des de la constitució de la Mancomunitat, han passat, de provincials i administratives que eren, a ésser el mitjà que tenim els catalans per manifestar la nostra aspiració de que sia reconeguda la nostra nacionalitat, i per nosaltres governada.

Per això impedir, l'administració central ha acudit a tots els procediments, i nosaltres havem pogut comprovar durant nostra peregrinació de propaganda electoral que encara són molts els incautes que mosseguen l'am que en forma de falsatats, per desprestigiar la Mancomunitat, escampen, per delegació, plomes venudes i gorges comprades per aquells que, per millor dominar-la, voldrien a Catalunya pobre i amb divisions internes. Algunes d'elles són tan atrevides que ni fóra necessari de combatre-les; però com sia que hem pogut comprovar de qualques esperits ingenus que eu la seva ingenuïtat no han sabut rebutjar-les, un altre dia farem unes consideracions alentorn de les mateixes.

Lo interessant és que els catalans ja ens hem donat compte de que si volem la lliberació de nostra terra i el seu en-

grandiment, és precis que, prescindint de diferències accidentals, ens sentim abans que tot catalans, i que apartant-nos dels vells partits fracassats, ens eixopluguem sota la bandera dels que per damunt de tot en son programa hi posen l'amor a nostra Catalunya i treballen pel seu engrandiment, en forma tal que ha sigut l'admiració d'altres regions que ja avui han sorgit a la nova vida.

Però cal no desmaiar, i que l'esforç sia continuat, i, per tant, que tots els bons patricis se sentin apòstols, i arreu arreu sembrin la bona nova. Ara tot just anem pel bon camí. El dia que tinguem una Mancomunitat amb les precises delegacions perquè pugui amb els mitjans necessaris portar a cap el programa regionalista, aquell dia no sols anirem pel bon camí sino que ja haurem arribat al lloc desitjat.

PAULÍ GELI.

Barcelona 19 Març 1917.

ALBUM D'HONOR als Parlamentaris regionalistes

Passada ja la tasca feixuga de les glorioses eleccions suara celebrades, hem de posar la nostra atenció en el «Llibre d'Honor de Catalunya» qui va a dedicar-se als Diputats i Senadors de la «Lliga Regionalista».

Magnífica serà l'ofrena de Catalunya als homes que tan dignament han sabuda representar-la tothora. Són ja un bon punyat de milers les firmes que omplenen les fulles fins ara retornades d'arreu de la nostra terra a l'entitat cabdal de la nostra organització, i moltíssimes més són les que encara manquen de retornar.

El dia de l'entrega de l'Album ja format serà fet coincidir amb la celebració d'un acte públic de gran importància, i que revelarà profundament l'estensió de la nostra obra.

Nosaltres hem de pregar als nostres amics s'apressin a posar el seu nom en el «Llibre d'Honor»,—ja que no és molt llunyana la data en que el terme concedit serà finat,—i a tal fi trobaràn en la «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà» les fulles necessaries.

Als nostres amics forans que encara tinguin en el seu poder les fulles entregades, els preguem de retornar-nos les ja omplertes amb les firmes recaptades en els seus respectius pobles. Aiximateix a aquells els pobles dels quals no s'hi hagin recollit firmes encara, seràn servits de passar quan més aviat millor per les nostres oficines on se'ls entregaran les fulles que necessitin.

Tots a la feina!

A mes de l'acte que per a celebrar l'entrega de l'Album tindrà lloc, serà establert un premi al poble aon, proporcionalment al número dels seus habitants, s'hi hagin pogut recollir més firmes.

La gran obra de la Mancomunitat

VI

Treballs públics.—Carreteres i camins.

Construcció de carreteres, camins i ponts.—L'oficina tècnica de carreteres de la Mancomunitat es constituí el 15 de gener de 1915, formant-la quatre Enginyers de camins, sis Ajudants d'obres públiques i sis sobrestants, mitjançant concurs. De aquesta data ençà, el Consell ha aprovat els projectes de 39 obres de camins, amb subvenció de l'Estat, de les quals 17 estan en construcció, tres subhastades o en període de subhasta i 19 en tramitació per les dependències de l'Estat per a aconseguir llur aprovació, sumant en total 174'9 quilòmetres, comprenent-hi tres ponts. El cost total de les mateixes, importa, segons llurs pressupostos, 1.811.220'41 pessetes. A més, té ja estudiades o en estudi actualment, altres setze obres, que sumen aproximadament 57'6 quilòmetres, i en les quals hi estan compresos tres ponts.

No satisfent aquest plan d'obres els desitjos del Consell, per compondre un nombre ínfim de les que necessita Catalunya, aprovà en sessió de 12 d'agost de 1915, una primera relació de les que, previa una detinguda informació pública per comarques i un estudi de conjunt, considerarà com a més necessàries i urgents, classificades en «carreteres interprovincials i intercomarcals», «treballs d'acabament» i «ponts en camins de ferradura i altres mitjans de comunicació», de les quals obres n'hi ha setze en projectes aprovats que sumen prop de 52 quilòmetres i entre elles 7 ponts, trobant-se'n 5 construïdes o en execució i les demés subhastades o en període previ a la subhasta, important llur pressupost de contracta, la quantitat de 1.451.002'65 pessetes; a més te projectades o en estudi, altres 14 obres de la mateixa relació, amb una llargada aproximada de 35 quilòmetres, havent-hi entre elles 9 ponts.

En resum; que en poc més d'un any i mig, l'actuació del Consell en aquest ram d'obres públiques, te construïdes o en construcció 22 obres i 33 en projectes aprovats, subhastades o per substar, comprenent-hi 10 ponts i excedint llur llargada de 225 quilòmetres amb un cost total segons pressupost de 3.262.223'00 pessetes.

I aquest resultat s'ha conseguit malgrat no trobar sempre en les dependències de l'Estat aquelles facilitats a que té dret, ans al contrari, s'ha donat el cas de que projectes aprovats pel Consell amb data primer de juliol de 1915, no han aconseguit la de la superioritat fins el 28 de març de 1916.

Finalment, el Consell en son desig de promoure, estimular i facilitar la construcció de tantes vies de comunicació com li precisen a Catalunya per a crear i treure profit de la seva riquesa, ha adoptat varis acords, per virtut dels quals se concedeixen a les Diputacions subvencions per a que executin les obres que figuren en llurs respectius plans provincials aprovats. També ha construït ponts lleugers en sitis de confluència de camins de ferradura, ponts de barques en pobles de la ribera del Segre, pilars indicadors en els ports més importants de comunicació pirenaica, amb habilitació ensems de rasers o refugis naturals, etc.

Conservació de carreteres i camins.—El 1.º de gener de 1915, les Diputacions provincials de Girona, Lleida i Tarragona, traspasaren a la Mancomunitat llurs serveis de conservació de carreteres i camins, i en 1.º de gener de l'any següent ho feu igualment la Diputació de Barcelona i no abans per tenir aquesta Corporació un contracte especial que ho dificultava.

Amb aital motiu, la Mancomunitat s'ha fet càrrec de la conservació de 1.022 quilò-

metres de Carreteres i Camins provincials de Barcelona; 212 quilòmetres de Girona; 128 quilòmetres de Lleida; i 150 quilòmetres de Tarragona.

Degut al pèsim resultat que ha donat el procediment de conservació per contracte, les vies de comunicació de Barcelona estaven en estat molt deficient. En quant a les de Tarragona, bastará dir que d'uns anys an aquesta part, els jornals dels peons i capataços es pagaven amb gran retrac, que en alguna ocasió fou de varis mesos, per a comprendre que si mancaven medis econòmics per a complimentar aquella atenció ineludible, no en sobraven gaire per a l'adquisició del material, graves, ferramentes; etc., ni tampoc cabia una organització del servei que fos eficaç.

Igualment es trobaven en mal estat, si bé per circumstàncies especials i diferents de les anteriors, algunes carreteres de Lleida; les demés, i son en majoria, com les de Girona, pot dir-se que estaven en bon estat.

Amb lo exposat, fàcilment se comprén la feixuga tasca que ha pesat sobre el Consell, doncs amb les quantitats que les Diputacions tenien consignades en llurs pressupostos, per a atendre aquest servei, es com se nutri la partida corresponent del de la Mancomunitat i la cura del Consell fou la d'una molt estudiada reorganització de aquell i apropiada distribució dels cabals, cosa no gens fàcil, tenint en compte que en algunes carreteres, especialment aquelles de Tarragona en les que feia més de deu anys que no s'hi havia fet cap proveïment de pedra, els treballs que s'han hagut de executar, tingueren el caràcter de veritable reconstrucció, tant de l'explanació com de l'afermat, i així resulta que mentres la Diputació de Tarragona tenia consignada en pressupost la quantitat de 58.280'00 pessetes per a totes les atencions del servei de les seves vies provincials (quantitat consignada pero no invertida), la Mancomunitat ha gastat durant el present any i sols per al proveïment de pedra d'algunes de les mateixes més de 100.000 pessetes.

Sols així s'ha lograt que moltes carreteres, o amb el nom de tals de Tarragona, el trànsit per les quals es feia, quan humitats intenses no ho privaven, exposat a seguits perills, sense que cap automobilista coneixedor de les mateixes volgués passar-hi, es vagin reconstruint a mida que la potencia económica de la Mancomunitat ho permeti, i, segons el plan de treball que es té traçat el Consell, amb un període de tres anys, des de que es feu càrrec d'aquest servei, haurá posat a totes les carreteres i camins de la Mancomunitat, en l'estat que les modernes necessitats del tràfec exigeixen.

NOTICIARI

—Vist el resultat de les eleccions darreres, la Diputació Provincial de Girona quedarà constituïda d'ara endavant per 8 regionalistes, 3 republicans federals, 3 jaumins, 2 conservadors, 2 maurins, 1 liberal i 1 lerrouxista.

L'acta del Lerrouxista Sr. Arola fou protestada en el dia de la proclamació, havent de resoldre la Diputació la seva legitimitat.

AVIS

La «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà» prega a tots els qui no siguin inscrits en el Cens Electoral, que es prenguin la molestia de donar els seus noms a l'esmentada entitat, qui s'encarregará de que puguin tenir vot, com és deure de tot bon ciutadà.

Poesies ⁽¹⁾

ELOGI D'UNA TARONJA

Les meves mans s'han perfumat quan de la branca t'he abastada, gentil taronja. I has deixat polsim de sol en la brancada.

Les meves mans fa reverents la teva gràcia de joguina; un espurneig ara hi encens i en la pupil·la s'endevena,

puix ja el mirar porto avesat a tot el foc que hi ha en la pira del taronger que he sorollat quan t'he copsada,—com guspira.

Talment d'una àmfora subtil tens la gençor aciençada; si com un beire,—fil a fil se vessará,—fossis alçada

al nostre llavi envejador, a ben segü assaboriria encara el llavi la tebior d'un raig de sol en darrería.

Taronja d'or, bell fruit madú, les meves mans has perfumades; i un espurneig el jòc te duu de les clarors tan avesades.

TARDOR

Mel·lòdica dolcesa del funeral seguici!
La nit és una pira que embauma flamejant.
Accent de sensualismes, ha esdevingut

en el repòs dels astres el ritme del meu [propici
[cant.

Sots les clarors morentes naixen estranyes [gloses.
qui porten en llurs sines com un llevat diví.

Els caminals floreixen incendiats de roses i una pluja de fulles tomba a cada jardí.

O les hores sonores del tardoral misteri qui encenen dins la calma, com foc de [baptisteri,
les ànsies incompreses d'albors de [sagrament!

Els raigs de lluna tèbia són roges cabelleres. I en l'aire apar desclosa la flor de les [fal·leres,
mentre, sonant, s'esborra la esparça d'un [lament.

LA CLARA NIT

Còm és clara aquesta nit!
La mirada s'hi ageganta.
I perdura dins el pit el repòs que els ulls encanta.

Còm és alta aquesta nit!
I en els ulls tota es reclou com una ala aquietada; la parpella nostra es mou del temor de la volada.

I la volta, com un flam en desfici, se remunta.
—Les clarors febles ajunta recaptades dintre el flam.—

Part d'allà de l'alta nit tot estel és un guiatge.
O Senyor! Nostre esperit cerca en Vós, segü, el miratge on s'hi abasta l'alta nit i l'Infinit.

JAUME MAURICI.

(1) Del llibre en preparació ELS CANTS D'INICIAMENT.

La Mancomunitat

S'ha facilitat la següent referència de la reunió del Consell darrerament celebrat:

El Consell ha despatxat els assumptes que figuraven en l'ordre del dia de les Seccions de Foment i de Governació:

Ha resolt alguns expedients de reclusió definitiva de dementes asilats al Manicomi de Salt (Girona).

S'han aprovat els plecs de condicions amb el compliment de les quals s'atorguen diversos permisos d'obres que afecten a les vies de comunicació de la Mancomunitat.

Ha aprovat el pressupost de despeses per a l'estudi del camí veïnal de Fogás de Tordera a Hostalrich, i un pont damunt del Tordera.

S'han aprovat els següents projectes d'acopi de grava:

Per a la conservació de la carretera d'Esparraguera a Manresa (kms. 1 al 8) i camí de Casa Gomis a Monistrol.

Per a la conservació de la carretera de Manlleu al limit amb Girona per Sant Pere de Torelló (kms. 1 al 10) i camí de Manlleu a la Gleva (Masies de Sant Hipòlit).

Per a la conservació de la carretera d'Esparraguera a Manresa (kms. del 9 al 15).

Per a la conservació de la carretera de Tarragona a Pont d'Armentera (quilòmetres del 9 al 18 i del 21 al 27). S'han acordat els corresponents plecs de condicions particulars, econòmics i facultatius que han de regir els indicats treballs de conservació i s'ha acordat la immediata subhasta dels mateixos.

S'ha aprovat el pressupost per a la plantació de 200 tells al camí de Cardeu a la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinàs.

Ha aprovat el Consell les liquidacions de les despeses de conservació de carreteres i camins de les provincies de Girona i Lleida corresponents al mes de febrer últim.

S'ha designat els senyors diputats de la Mancomunitat que deurán assistir a les subhastes del camí de Pauls a la carretera de Gandesa a Tortos, que es celebrarán simultàniament a Tarragona i Barcelona el pròxim dia 20, i del camí de Montoliu a la carretera de Lleida a Flix, que es celebrarán el mateix dia, simultàniament a Lleida i Barcelona.

Basconia triomfant

El brillant triomf del Nacionalisme en els seus dos fogars més característics, és un bell fet simptomàtic. Euzkadi i Catalunya tenen una vida pròpia, i no es resignen a la mort per inanició que invadeix les regions estèrils de l'Espanya caduca.

Sols, com nosaltres, han anat a la lluita enfront dels altres partits, i, com nosaltres, ha segellat els seus generosos esforços patriòtics un esclatant triomf.

L'unitat de l'Espanya actual és feta a base del renunciament forçat; la que desitgen, la que volen, i per la qual breguen Euzkadi i Catalunya, és una unitat que es fonamenti en afirmacions voluntàries i en mutuels consentiments. I unes terres germanes ja comencen de respondre a llur crida i a enardir-se amb son exemple.

Els enemics del Nacionalisme volen un sol cos, encara que no hi hagi en ell cap vigoria. Nosaltres volem tants cossos com esperits nacionals hi bateguin; nosaltres volem una gran família que no volen ells; puix entra en ella el germà que n'és absent i l'hi volem amb tot honor per ell i per nosaltres, car no estima qui no vol per aquell que ha de ésser objecte del seu amor totes les prerrogatives, tots els respectes, tots els afectes. I comencem biskaitarres i catalans donant-ne l'exemple, conservant cadascú la seva personalitat per fondre's en una aspiració comú i sembrar les primeres llavors de l'unitat futura perfectament compatible amb totes les llibertats individuals i col·lectives, sense les quals no es possible la vida dels pobles en estat de civilització.

El triomf dels nostres germans del Nord ens omplena de joia i de esperança, tant pel valor que te en si com pel d'exemplaritat que enclou. Gran és estada la nostra victòria a Catalunya; gran és la satisfacció que ens ha produït, no major, però, que la que ens inspira la del nacionalisme bask, amb el qual sentim una completa i mútua compenetració.

Tip. de «La Veu de l'Empordà».